Job 32-34

Review…

TESTING Job…
TWICE Satan came before the Lord – and demanded to TEST Job…
But Job did NOT sin – either in his ACTIONS or with his WORDS!
Final words of Job…
The NINETH – and FINAL speech of Job lasted for SIX chapters…
He concluded by stating HIS righteousness – based on EIGHT rules he followed!
What Job got wrong was the SOURCE for his RIGHTEOUSNESS!
REMINDER: Hebrew POETRY…
Hebrew POETRY does not attempt to RHYME words – it is not based on similar sounds…
Hebrew POETRY is formed by the COMPARING or CONTRASTING ideas!

Choosing sides… (3 points)

Pagpili sang apinan… (3 ka punto)

1st – The Wrath of Elihu… Chapter 32
1st – Ang Kaakig ni Elihu… Chapter 32
1st – Who was Elihu… vs. 2-3
1st – Sin-o si Elihu… vs. 2-3
The FOURTH round…
Ang IKAAPAT nga bahin…

- The SECOND section of Job – Chapters 3-37 – the Wisdom of Men…
- Ang IKADUHA nga bahin sang Job - Chapters 3-37 - ang Kaalam sang Tawo…
- Is broken up into FOUR rounds of debates – the FIRST THREE between Job and his friends…
- Gintunga sa APAT ka bahin sang pagbaisay - ang UNA nga TATLO ka bahin amo ang sa tunga ni Job kag sang iya mga abyan…
- After each FRIEND gave their OPINION – Job responded and defend himself!
- Pagkatapos nga maghatag sang OPINYON ang kada ABYAN - si Job nagasabat kag nagadepensa sang iya kaugalingon!
- We now come to the FINAL round before God answers – **Job 38-42**
- Subong ari na kita sa KATAPUSAN nga bahin antis magsabat ang Ginoo - **Job 38-42**
- Job will NOT respond – it is just SIX chapters of the wisdom of Elihu!
- Si Job WALA nagsabat - ANOM ka mga kapitulo sang kaalam ni Elihu!

Who was Elihu… vs. 2
Sin-o si Elihu… vs. 2

- Then Elihu son of Barakel the Buzite - of the clan of Ram - became angry…
- Karon si Elihu nga anak ni Barakel nga taga-Buz - kaliwat sang pamilya ni Ram - naakig gid siya…
- This story takes place in the days of Abraham – shortly after the Tower of Babel – **Genesis 11**
- Nahitabo ang ini nga istorya sa tion ni Abrahan - indi madugay pagkatapos sang Torre sang Babel - **Genesis 11**
- We will see Elihu is PASSIONATE in his defense of God – ELIHU [אֱלִיהוּ] - HE is my God…
- Makita naton ang BALATYAGON ni Elihu sa iya pagdepensa sa Ginoo - ang ELIHU [אֱלִיהוּ] - SIYA ang akon Ginoo…
- He appears to have come from a GODLY family - the son of BARAKEL [בָּרַכְאֵל] - God BLESSES…

Makita naton nga naghalin siya sa DIOSNON nga pamilya - anak ni BARAKEL [בָּרַכְאֵל] - ang Ginoo NAGAPAKAMAAYO…
But he came from a questionable heritage - a descendant of BUZ [בּוּז] – CONTEMPT…
Pero naghalin siya sa indi pat-od nga palanublion - kaliwat ni BUZ [בּוּז] - PAGPASIPALA…
That perhaps motivated him to try and EXALT himself - family of RAM [רָם] – EXALTED!
Basi amo ini ang rason nga determinado siya sa PAGPATAAS sang iya kaugalingon - kaliwat ni RAM[רָם] – GINABAYAW!

Why Elihu was ANGRY… vs. 2-3
Ngaa NAAKIG si Elihu… vs. 2-3

He was angry because Job refused [piel] to admit that he had sinned…
Naakig gid siya kay Job [piel] kay wala ginabasol ni Job ang iya kaugalingon kundi ang Dios.…
And that God was right in punishing him. He was also angry with the THREE friends…
Kag husto ang Ginoo sa pagsilot sa iya. Naakig man siya sa tatlo ka abyan ni Job…
For they made God appear [perfect] to be wrong by their inability to answer Jobs arguments!
Kay indi nila mapamatud-an nga nakasala si Job kag nagaguwa nga ang Dios [perpekto] amo ang may sala!
Elihu left that Eliphaz – Bildad – and Zophar had not done their job…
Ginahambal ni Elihu nga si Elifaz - Bildad - kag Zofar wala sang may nahimo…
They had FAILED to properly represent God in their accusations against Job…
WALA nila napresentar sang maayo ang Ginoo sa ila mga akusasyon kay Job…
Making God APPEAR [perfect] to be the one who had SINNED!
Kag ang Ginoo [perpekto] amo pa ang NAGAGUWA nga NAKASALA!

2nd – A BETTER argument… vs. 6-22
2nd – MAS MAAYO nga pagsabat… vs. 6-22

Why Elihu waited… vs. 4-9
Ngaa naghulat si Elihu… vs. 4-9

Elihu had waited [piel] for the others to speak to Job because they were older than he…
Ginhulat ni Elihu [piel] nga makatapos sila tanan sa paghambal antes siya maghambal kay Job, tungod kay mas magulang sila sang sa iya…
But when he saw that they had no further reply - he spoke out angrily!
Pero sang makita niya nga ang tatlo wala na sing ihambal - naakig gid siya!
I am young and you are old - so I held back from telling you what I think…
Bata pa ako kag kamo tigulang na - gani natahap ako maghambal, wala ako nangahas sa paghambal sa inyo sang akon nahibaluan…
I thought - those who are older should speak - for wisdom comes with age…
Naghunahuna ako - nga kamo ang dapat magtudlo - kay mga tigulang na kamo kag madamo ang inyo nahibaluan…
But there is a spirit within people - the breath of the Almighty - that makes them intelligent…
Pero ang matuod - ang espiritu sang Makagagahom nga Dios nga ara sa tawo - amo ang nagahatag sa iya sang pag-intiendi…
Sometimes the elders are not wise. Sometimes the aged do not understand justice!
Ang pagkatigulang indi garantiya nga ang isa ka tawo maalam. Kag nakahibalo kon ano ang husto!
An EIGHTY year old who has just gotten saved – is a BABY in Jesus…
Kung ang OTSENTA anyos bag-o lang naluwas - BATA pa ini kay Jesus…
A young man who has been walking with God his whole life – can be an ELDER!
Kag ang bataon pa nga nag-alagad sa Dios sa bug-os niya nga kabuhi - mangin TIGULANG na kay Cristo!
Just because someone is old – does not mean they are more mature in Christ…

Kung tigulang na ang isa ka tawo - indi buot silingon nga mas hamtong na sila kay Cristo…
The question is how long they have been walking with Jesus…
Ang pamangkot kung ano na sila kadugay nga nagapanglakaton kaupod kay Jesus…
And more than that – how much have they grown in Jesus over those years!
Kag kapin pa sina - paano sila nagtubo kay Jesus sa pag-alagad nila sa ila bug-os nga kabuhi!
We do not share OUR wisdom with others – we share the WISDOM of the Word…
Wala kita nagasugid sang ATON kaalam sa iban - kundi ang KAALAM nga halin sa Pulong…
And the Word of God is a LOT older / wiser than anyone we are teaching!
Kag ang Pulong sang Dios MAS tigulang / mas maalam sang sa aton ginatudlo!
We are never too YOUNG or OLD [Moses] for the Lord to use us – just be available!
Bisan BATAON ukon TIGULANG [Moses] ginagamit sang Ginoo – magpreparar kita sa tanan nga tion!
God is not limited to using a certain age – He can use the YOUNG and the OLD alike!
Wala limitasyon ang pagpili sang Ginoo sa edad - ginagamit Niya ang BATAON kag TIGULANG!

I Timoteo 4:12 – "Indi ka maghatag sang lugar nga hikayan ka tungod kay bataon ka pa…"

No EXCUSES… vs. 10-14
Wala sang RASON… vs. 10-14

So listen to me - and let me tell [piel] you what I think…
Gani magpamati kamo sa akon - Magahambal man ako [piel] sang akon nahibaluan…
I have waited all this time listening very carefully to your arguments - to you grope for words…
Naghulat ako samtang nagahunahuna kamo kon ano ang inyo nagakadapat nga ihambal - nagpamati ako sang inyo mga rason…
I have listened - but not one of you has refuted Job or answered his arguments…
Ginpamatian ko gid kamo sing maayo - pero wala gid sing isa sa inyo nga nakapamatuod nga nakasala si Job…
And do not tell me - He is too wise for us - only God can convince him…
Indi kamo magsiling - nasapwan namon nga mas maalam siya - pabay-i nga ang Dios ang magsabat sa iya kag indi ang tawo…
If Job had been arguing with me - I would not answer with your kind of logic!
Kon ako ang ginabais ni Job - indi ko siya pagsabton pareho sang inyo panabat!
LISTEN [imperative] to ME – 5x in these THREE chapters…
PAMATI [imperative] kamo sa akon – 5x gingamit sa ini nga TATLO ka kapitulo…
Elihu had to LISTEN [hiphil] to the words of the THREE friends…
Si Elihu NAMATI gid [hiphil] sa mga rason sang TATLO ka abyan…
FRUSTRATED at what he was as a FAILURE on their part to CONFRONT sin…
NAUGOT siya tungod nga NAPASLAWAN sila sa PAG-ATUBANG sang sala…
He was unwilling to say Job was too WISE to be argued with!
Indi niya luyag ihambal nga tuman KAALAM si Job para baison!
There is a tendency in our culture – to avoid confrontation…
May ara kita kinaandan nga - maglikaw sa pagpakigbais…
If someone does something wrong – the accepted response it to IGNORE it / them…
Kung may tawo nga nakasala sa aton - masami GINALIKAWAN naton ini / sila…
We can even EXCUSE it and say – God will deal with it – we do NOT need to!
Ginahimo naton ini nga RASON kag nagahambal nga - ang Ginoo na ang bahala sa ila - INDI kita magbalos sa ila!
Ignoring SIN – is NOT the solution for SIN – we are CALLED to CONFRONT…
Ang paglikaw sa SALA - INDI solusyon sa SALA - GINTAWAG kita sa PAG-ATUBANG…

Not that we are the SOLUTION – but we can give people the ANSWER…
Indi buot silingon nga kita SOLUSYON - pero makahatag kita sa ila sang SABAT…
We are to WARN them about the dangers of sin – and encourage them in the HOPE of Jesus!
PAANDAMAN naton sila parte sa kalaglagan sang sala - kag laygayan sila sang PAGLAUM ni Jesus!
Galatians 6:1 – "If a man is overtaken in any trespass, you who are spiritual restore such a one in a spirit of gentleness…"
Galacia 6:1 – "Kon may ara sa inyo nga nahulog sa sala, kamo nga ginatuytuyan sang Espiritu Santo dapat magbulig sa iya agod mapabalik siya sa husto nga pagkabuhi…"

No FLATTERY… vs. 15-22
Wala sang PAGDAYAW… vs. 15-22

You sit there baffled - with nothing more to say…
Karon naurungan kamo - kag wala na sang isabat…
Should I continue to wait now that you are silent - must I also remain silent…
Kinahanglan pa bala nga maghulat ako - karon nga naghipos na kamo kag wala na sing isabat…
No - I will say my piece - I will show [piel] my OPINION!
Indi - may ihambal man ako - isugid ko man [piel] ang akon NAHIBALUAN!
For I am full of pent-up words - and the spirit within me urges me on…
Kay madamo ako sang inughambal - kag daw indi ko na gid ini mapunggan…
I am like a cask of wine without a vent - like a new wineskin ready to burst!
Pareho ako sa bag-o nga panit nga suludlan sang bino - nga daw mabusdik tungod nga indi makasungaw ang bino!
I must speak to find relief - so PLEASE let me give [cohortative / piel] my answers…
Kinahanglan nga maghambal gid ako agod maumpawan ako - gani NAGAPANGABAY ako nga tugutan niyo ako sa paghambal [cohortative / piel] sang akon sabat…
I will not play favorites or try to flatter anyone…
Wala ako sing may apinan ukon dayaw-dayawon…
For if I tried flattery - my Creator would soon destroy me!
Indi ako kahibalo magdayaw-dayaw - Kon himuon ko ini, silutan ako gilayon sang Dios nga naghimo sa akon
Elihu was ready to BURST – he could no longer HOLD his OPINIONS…
Kinahanglan na gid maghambal ni Elihu - indi na niya MAPUNGGAN nga ihambal ang iya NAHIBALUAN…
He asked permission [cohortative] to speak – promising not to show FAVORITES…
Nagpangabay siya [cohortative] sa paghambal - kag nagsaad nga wala siya sang APINAN…
He could not FLATTER [כָּנָה] – to give TITLES to someone!
Indi siya kahibalo MAGDAYAW [כָּנָה] – ukon maghatag sang TITULO sa iban!
This introduction by Elihu is powerful – he showed RESPECT in waiting for his TURN…
Matahom ang introduksyon ni Elihu - nagpakita siya sang RESPETO sa paghulat sang iya TURNO sa pagsabat…
He showed WISDOM in realizing God is not LIMITED in WHO He can speak through…
Ginpakita niya ang KAALAM nga ang Ginoo wala LIMITASYON kung sin-o ang iya gamiton sa paghambal…
He showed RESPONSIBILITY - recognizing that is does not matter what TITLES we have…
Nagpakita siya sang RESPONSIBILIDAD - nga indi importante kung ano ang TITULO naton…
All of us need to be WARNED about the dangers of sin!
Tanan kita nagakinahanglan sang PAGPAANDAM parte sa kalaglagan sang sala!

2ND – THE ARGUMENT OF ELIHU… Chapter 33

2ND – ANG PAGBAIS NI ELIHU… Chapter 33
1st – The QUALIFICATIONS of Elihu… vs. 1-4
1st – Ang mga IKASARANG ni Elihu… vs. 1-4
PLEASE listen to ALL my words Job - pay attention to what I have to say…
Karon, Job, PAMATII sing maayo ang TANAN - nga ihambal ko sa imo…
Behold PLEASE Now that I have begun to speak [piel] - let me continue…
HANDA NA GID AKO sa paghambal kag ara na sa punta sang akon dila ang akon inughambal [piel] - tuguti ako nga magpadayon…
I speak with all sincerity - I speak the truth…
Magahambal ako halin sa akon matarong nga tagipusuon - ihambal ko sing sinsero ang akon nahibaluan…
For the Spirit of God [רוּחַ־אֵל] has made me - and the breath of the Almighty gives me life!
Ang espiritu sang Makagagahom nga Dios [רוּחַ־אֵל] amo ang naghimo sa akon - kag naghatag sa akon sang kabuhi!
It is easy to DOUBT and say - who am I to talk about Jesus – what are my QUALIFICATIONS…
Mahapos mag PANGDUHADUHA kag magsiling nga - sin-o gid ako nga magsugid parte kay Jesus – wala ako sang IKASARANG…
I am just a SINNER – I have no right to tell others about God…
Isa ako ka MAKASASALA – wala ako sang kinamatarong sa pagsugid sa iban parte sa Dios…
But it is NOT about US – it is about the SPIRIT of God in US…
Pero INDI ini parte sa ATON - kundi parte sa ESPIRITU sang Dios nga ara sa ATON…
I fear too often when God calls – we would rather pretend likes it is a wrong number…
Masami nahadlok kita kon magtawag ang Ginoo - kis-a nagapakunokuno kita nga basi nagsala lang…
We assume there is no way God would want to / or for that matter be able to – use us…
Nagahaum kita nga imposible nga pili-on kita sang Ginoo / ukon paagi sina mahimo nga - gamiton kita Niya…
But the only qualification for being used by God – be ready to answer the call – Here I am!
Pero isa lang ang gusto sang Ginoo para gamiton kita Niya - nga handa kita sa pagsabat sang iya pagpanawag - Ari ako!
Isaiah 6:8 – "Whom shall I send… I said - Here I am! Send me."
Isaias 6:8 – "Sin-o bala ang akon ipadala… nagsabat ako - Ari ako! Ako ang ipadala."
2nd – The CHALLENGE of Elihu… vs. 5-12
2nd – Ang PAGHANGKAT ni Elihu… vs. 5-12
The mouth of God… vs. 5-7
Ang baba sang Ginoo… vs. 5-7

> Answer [imperative] me if you can - make your case [imperative] and take your stand…
> Sabta ako [imperative] kon mahimo mo - ihanda ang imo mga rason [imperative] kag atubanga ako…
> Behold I am the MOUTH of God [for you] – I too was formed from clay…
> Pareho lang ako sa imo sa atubangan sang Dios [para sa imo] – ginporma man ako halin sa duta…
> So you do not need to be afraid of me - I will not come down with a HEAVY [כָּבֵד] hand!
> Gani indi ka magkahadlok sa akon - ukon maghunahuna nga daog-daugon ko ikaw [כָּבֵד]!
> The suggestion is Elihu was the answer from God - to the REQUEST of Job to SPEAK to God…
> Ginasiling nga si Elihu ang sabat halin sa Ginoo - ang PANGABAY ni Job nga MAGSABAT ang Ginoo…
> Rather than coming to Job in person – God would SPEAK through Elihu [mouth] …

Sa baylo nga mag-atubang kay Job nga personal - ang Ginoo MAGAHAMBAL paagi kay Elihu [baba] …
Because Elihu would be more gentle than God – no HEAVY [holy] hand!
Tungod si Elihu mas malulo sang sa Ginoo - indi mangdaog-daug ang [balaan] iya kamot!

Summarizing the argument of Job… vs. 8-12
Malip-ot nga pagsaysay sang mga sabat ni Job… vs. 8-12
You have spoken in my hearing - and I have heard your very words…
Nabatian ko gid - ang mga ginpanghambal mo…
You said - I am pure - I am without sin - I am innocent - I have no guilt….
Nagsiling ka - wala ako sing sala - matinlo ako - kag inosente….
God is picking a quarrel with me - and He considers me His enemy…
Pero ginapangitaan sang Dios sang rason nga iya ako paantuson - ginakabig niya ako nga iya kaaway…
He puts my feet in the stocks and watches my every move…
Ginakadenahan niya ang akon mga tiil ginabantayan niya ang tanan ko nga ginahimo…
But you are wrong, and I will show you why!
Pero Job, sala ka gid sa imo ginsiling, kag ihambal ko sa imo ngaa!
Elihu summarized the NINE speeches of Job in this simple statement…
Ginsaysay sing malip-ot ni Elihu ang SIAM ka mga sabat ni Job…
Job thought he was PURE – without SIN – INNOCENT – no GUILT…
Nagahaum si Job nga MATINLO siya - wala sang SALA - INOSENTE - wala KONSENSIA
Yet God has made Job His enemy without cause – figurately locking him in chains…
Pero ginkabig sang Ginoo si Job nga kaaway bisan wala sang rason - basi prisohon pa siya…
But Elihu would PROVE Job was wrong – by describing who God is!
Pero PAMATUD-AN ni Elihu nga sala siya - paagi sa pagpahayag kung sin-o gid ang Ginoo!

3rd – The PLAN of God… vs. 12-30
3rd – Ang PLANO sang Dios… vs. 12-30
God is GREATER… vs. 12-13
Ang Dios LABAW… vs. 12-13
God is greater than any human being - so why are you bringing a charge against Him…
Indi bala nga ang Dios labaw sang sa tawo - Ti, ngaa ginaakusar mo siya…
GREATER [רָבָה] – literally MORE – God is more than ANY person…
LABAW [רָבָה] – literal nga mas MADAMO – ang Ginoo Labaw sa BISAN sin-o nga tawo…
The idea being we CANNOT understand how God works – His ways are BEYOND ours!
INDI naton maintiendihan ang pagpanghikot sang Ginoo - indi MATUNGKAD ang Iya mga pamaagi!
Too often we try and COMPREHEND God by assuming He is LIKE us…
Masami ang aton PAG-INTIENDI sa Ginoo nga KAANGAY Siya sa aton…
God has plans we would never have imagined - His ways are not our ways…
Ang Ginoo may mga plano nga wala gid naton mahunahuna-an - ang Iya pagginawi indi pareho sa aton pagginawi…
When we assume God is limited to our options - we will either be confused…
Kon nagahaum kita nga ang Ginoo limitado sa aton mga pamaagi - magalibog ang aton ulo…
Or we will miss out on the work that God is trying to do in our lives!
Ukon indi naton makita ang pagpanghikot sang Ginoo sa aton nga kabuhi!
Isaiah 55:8-9 – "'My thoughts are not your thoughts, Nor are your ways My ways..."
Isaias 55:8-9 – "'Ang Akon panghunahuna indi pareho sa inyo panghunahuna, kag ang Akon pagginawi indi pareho sa inyo pagginawi..."

God SPEAKS… vs. 13-18

Ang Ginoo NAGAHAMBAL… vs. 13-18

Why say He does not respond to peoples complaints…
Ngaa nagahambal ka nga wala Niya ginasabat ang reklamo sang tawo…
For God speaks again and again - though people do not recognize it…
Ang matuod, nagahambal permi ang Dios - pero wala lang ini matalupangdan sang tawo…
He speaks in dreams - in visions of the night - when deep sleep falls on people in their beds…
Nagahambal Siya paagi sa damgo - samtang nagakatulog - sing mahamuok ang tawo kon gab-i…
He whispers in their ears and terrifies them with warnings…
Nagahutik siya sa ila dulunggan sa pagpaandam sa ila, kag ini nakapahadlok sa ila…
He makes them turn from doing wrong - He keeps them from pride…
Ginahimo Niya ini agod mag-untat ang tawo sa pagpakasala - kag pagpabugal…
He protects them from the PIT – his life from PERISHING by the SWORD!
Kag agod maluwas siya sa KAMATAYON – ukon MAPATAY paagi sa ESPADA!
God is ALWAYS speaking - the question is who is listening…
Ang Dios PIRME nagahambal - pero ang pamangkot ginapamati-an bala naton siya…
From the moment we get up – to the moment we go to bed we are busy…
Halin sa pagbugtaw naton - asta sa tion sang aton pagtulog masako kita…
We tend to be so busy in life we rarely have a moment to sit and listen to the Lord…
Masami nga masako kita sa aton kabuhi kag wala na kita sang tion sa pagpungko kag magpamati sa Ginoo…
And then we wonder why God is silent - He is not silent / we are not listening!
Kag karon matingala kita nga ang Ginoo nagahipos - wala Siya nagahipos / wala lang kita nagapamati!

God DISCIPLINES… vs. 19-22

Ang Ginoo NAGADISIPLINA… vs. 19-22

Or God disciplines people with pain on their sickbeds - with ceaseless aching in their bones…
Kon kaisa ginadisiplina sang Dios ang tawo paagi sa balatian - nga nagapaantos sa iya pareho sa sige-sige nga palanakit sang tul-an…
They lose [piel] their appetite for even the most delicious food…
Nga nagapadula [piel] sang iya gana sa pagkaon bisan sa pinakamanamit nga pagkaon…
So that they WISH [jussive] their flesh wasted away – causing their bones to stick out…
Naganiwang siya [jussive] kag nagaguluwa na – ang iya mga tul-an…
They are at deaths door - the DESTROYERS wait for them!
Dali na lang siya mapatay - kag magkadto sa lugar sang mga PATAY!
God can HEAL – but He can ALSO make us SICK – to get our ATTENTION!
Ang Ginoo MAKAPAAYO - pero Siya MAN ang nagahatag sang SAKIT - para makuha ang aton ATENSYON!
If people do NOT listen to the Lord – He will go to EXTREME…
Kung ang tawo INDI magpamati sa Ginoo - SOBRA pa ang iya himuon…
He will take our HEALTH – allow our lives to FALL APART - to get us to look up and LISTEN!
Ginakuha niya ang aton MAAYONG LAWAS - GINAGUBA Niya ang aton kabuhi - para nga magtangla kita kag MAGPAMATI!

God RESTORES… vs. 23-30

GINABALIK sang Ginoo… vs. 23-30

But if a MESSENGER appears – one among a thousand - to intercede for a person [Elihu] …
Pero kon may isa lang sa linibo nga mga anghel – nga magpatunga sa iya kag sa Dios - kag magpadumdom sa iya kon ano ang husto nga dapat niya himuon [nga amo si Elihu] …

To show man [the RIGHT way] - God will be gracious and say…
Para ipakita sa tawo [ang HUSTO nga dalan] - kaluoyan siya sang Dios kag magasiling ang Dios…
Rescue him [Job] from the grave - for I have found a ransom for his life…
Luwasa siya [si Job] sa kamatayon - nakakita ako sang inugtubos sa iya…
Then his body will become as healthy as a child - firm and youthful again!
Dayon magabalik ang maayo niya nga lawas - magabakod siya liwat pareho sang pamatan-on pa siya!
When he [Job] prays to God - he will be accepted…
Kon magpangamuyo siya [si Job] sa Dios - sabton Niya siya…
And God will receive him with joy and restore him to good standing…
Batunon siya sang Dios sing malipayon, kag ibalik sang Dios sa iya ang iya matarong nga pagkabuhi…
He will declare to his [THREE] friends - I sinned and twisted the truth but it was not worth it…
Dayon magasugid siya [TATLO niya ka abyan] sa mga tawo - nakasala ako, kag naghimo sang indi husto, pero wala ko mabaton ang silot nga bagay kuntani sa akon…
God rescued me from the grave - and now my life is filled with light…
Ginluwas niya ako sa kamatayon - kag padayon ako nga magkabuhi…
Yes - God does these things - again and again for people…
Huo - permi ini ginahimo sang Dios - sa tawo…
He rescues them from the grave so they may enjoy the light of life!
Ginaluwas niya ang tawo sa kamatayon agod mabuhi siya!
Elihu here – in a not so subtle way – is saying God sent him to call Job to repent…
Si Elihu nagahambal - sa indi maayo hayag nga paagi - nga ginpadala siya sang Dios para maghinulsol si Job…
He is the ONE among a THOUSAND that is bringing the message that can RESCUE Job…
ISA siya sa mga LINIBO nga mga anghel nga magpatunga kag MAGALUWAS kay Job…
If he will only PRAY to God – DECLARE to his friends - he SINNED…
Kung MAGPANGAMUYO lang siya sa Dios - ISUGID sa iya mga abyan - nga NAKASALA siya…
God will save him from the GRAVE – fill his life with LIGHT and HOPE!
Ang Ginoo magaluwas sa iya sa KAMATAYON - kag mapun-an sang KASANAG kag PAGLAUM ang iya kabuhi!

4th – The ARROGANCE of Elihu… vs. 31-32
4th – Ang BUGAL ni Elihu… vs. 31-32
Mark [imperative] this well Job. Listen [imperative] to me – hold [imperative] your peace…
Job [imperative] pamatii ako sang maayo. Maghipos [imperative] ka lang – kag pabay-i ako [imperative] sa paghambal…
But if you have anything to say – answer [imperative] …
Kon may inughambal ka gid man – maghambal ka [imperative] …
Speak [imperative] - for I desire to justify you…
Kay gusto ko mahibaluan [imperative] - kon matuod nga wala ka sing sala…
But if not then listen [imperative] to me. Keep silent [imperative] and I will teach you wisdom!
Pero kon wala ka sing inughambal [imperative]. maghipos ka [imperative] kag magpamati sa akon kaalam!
These final THREE verses contain SEVEN commands…
Ang ulihi nga TATLO ka mga bersikulo may PITO ka mando…
Elihu was going pretty good up to this point – but now he goes WAY off…
Maayo gid ang mga ginapanghambal ni Elihu - per subong NAGSALA siya…

Note – he is NOT telling Job to LISTEN to the LORD – he says LISTEN to ME!
Tandai ini - WALA siya naghambal kay Job nga MAGPAMATI sa GINOO - nagsiling siya nga PAMATI-I AKO!
Men would much rather look to someone they can touch and see…
Mas pilion sang tawo magpalapit sa isa ka tawo nga ila mahikap kag makita…
Therefore they are much more inclined to trust in a man than God…
Gani mas gusto nila nga magsalig sa tawo sang sa Ginoo…
But if we are pointing men to US – then we are NOT pointing them to Jesus…
Pero kung ginatudlo naton sila sa ATON - WALA naton sila ginatudlo kay Jesus…
And we CANNOT justify anyone – we are a VERY poor substitute for Jesus!
INDI naton mapamatud-an ang bisan sin-o - indi GID kita maayo nga magarepresentar kay Jesus!

3RD – THE ASSUMPTIONS OF ELIHU… Chapter 34
3RD – ANG AKUSASYON NI ELIHU… Kapitulo 34
1st – CHOSE a side… vs. 1-9
1st – PAGPILI sang apinan… vs. 1-9
Taste and see… vs. 1-4
Tilawi kag tan-awa… vs. 1-4

Listen [imperative] to me you wise men. Pay attention you who have knowledge…
Pamatii ninyo ako [imperative] sing maayo. Kamo nga nagasiling nga maalamon kamo kag madamo sang nahibaluan…
Job said - the ear tests the words it hears just as the mouth distinguishes between foods…
Si Job naghambal - Kay subong nga ang dila makahibalo kon ano ang manamit kag ang indi manamit nga pagkaon, ang dulunggan makahibalo man kon ano ang husto ukon indi husto nga mga pulong…
So let us discern for ourselves what is right - let us learn together what is good!
Gani hibaluon naton kon ano ang husto - tun-an naton kon ano ang maayo!
Perhaps seeing the RESPONSE – or lack thereof – from Job…
Makita naton diri ang SABAT - ukon kakulangan - halin kay Job…
Elihu turns to the THREE friends – and looks for them to AGREE…
Naglingi si Elihu sa TATLO ka abyan - sa PAG-UGYON sa ila…
TEST which words TASTE right – his bold statements – or those of Job!
TESTINGAN kag TILAWAN ang mga pulong kung husto ukon indi - ang iya maisog nga mga sabat - ukon ang kay Job!
Let us be perfectly clear – TRUTH is NOT a matter of popular opinion…
Mangin maathag ini sa aton nga - ang KAMATUORAN WALA nabase sa sikat nga mga opinyon…
It does NOT matter how many people agree – if they make it a LAW – **Romans 3:4**
Indi importante kon pila ka tawo ang nag-ugyon - ukon himuon nila ini nga KASUGUAN – **Roma 3:4**
The WORD of God has to be the ONLY source of TRUTH – **John 17:17**
ISA lang ang ginhalinan sang KAMATUORAN amo ang PULONG sang Dios – **Juan 17:17**

EMPTY words… vs. 5-9
WALA PULOS nga mga tinaga… vs. 5-9

For Job also said - I am innocent - but God has taken away my rights…
Kay nagsiling si Job - inosente ako - pero wala ako ginhatagan sang Dios sang hustisya…
I am innocent but they call me a liar - my suffering is incurable - though I have not sinned…
Bisan matarong ako, ginakabig ako nga butigon - bisan wala ako sing sala nga nahimo - ginhatagan niya ako sang balatian nga wala sing kaayuhan…
Tell me has there ever been a man like Job - with his thirst for irreverent talk!

Wala sing tawo nga pareho kay Job - nga ginauhaw sa pagtamay!
He chooses evil people as companions. He spends his time with wicked men…
Nanamian siya mag-upod sa malaot. Kag makasasala nga mga tawo…
He has even said - why waste time trying to please God!
Kay nagasiling siya - wala sing makuha ang tawo kon magtinguha siya sa paglipay sa Dios!
Elihu begin to paint Job in a VERY negative light – to try and WIN his argument…
Ginsaysay ni Elihu ang mga ginhambal ni Job sa INDI maayo nga paagi - para MAGDAOG siya sa ila pagbaisay…
The lowest form of debate – is that of a personal attack…
Ang pinakanubo nga paagi sang pagbaisay - amo ang personal nga pag-atake…
If someone cannot win on the merits of their argument – they will attack the person…
Kung indi nila madaug ang tawo base sa ila ginabaisan - atakehon nila ang tawo…
If we have to make someone look BAD – there is a good chance we are WRONG!
Kung gusto naton PAKALAINON ang isa ka tawo - nagapakita nga kita ang may SALA!

2nd – Explaining God… vs. 10-32
2nd – Ginapaathag ang Ginoo… vs. 10-32
God does NOT sin… vs. 10-12
Ang Ginoo WALA sala… vs. 10-12

Listen [imperative] to me - you who have understanding…
Gani magpamati [imperative] kamo sa akon - kamo nga nagasiling nga nakaintiendi kamo…
Everyone knows that God does not sin! The Almighty can do no wrong…
Wala nagahimo sing malain! Ang Makagagahom nga Dios…
He repays [piel] people according to their deeds. He treats people as they deserve…
Ginabalusan niya [piel] ang tawo suno sa iya binuhatan. Ginatratar Niya siya suno sa nagakabagay sa iya pamatasan…
Truly - God will not do wrong. The Almighty will not twist justice!
Imposible nga - maghimo ang Makagagahom nga Dios sing malain. Indi niya mahimo nga tikuon ang hustisya!
Elihu will now try to build his case – why He is RIGHT - and Job is WRONG…
Nagatukod si Elihu sang iya kaso - nga HUSTO siya - kag si Job SALA…
He begins by stating the OBVIOUS – God does NOT sin…
Ginsugdan niya sa paghambal sang MAATHAG - nga ang Ginoo WALA nagahimo sing malain…
Therefore Job HAD to be wrong – because the only other option was God was wrong!
Gani nakasala gid si Job - tungod kay kung indi siya ang Ginoo amo ang nakasala!
James 1:13 – "God cannot be tempted by evil - nor does He Himself tempt anyone…"
Santiago 1:13 – "Ang Dios indi masulay sa paghimo sang malain - kag wala siya nagasulay bisan kay sin-o…"

God is in CONTROL… vs. 13-15
Ang Ginoo ang NAGAKONTROL… vs. 13-15

Did someone else put the world in his care - who set the whole world in place…
May nagsugo bala sa iya sa pagdumala sa bug-os nga kalibutan - Siyempre wala…
If God were to take back His spirit and withdraw His breath…
Kon pagbuot sang Dios nga kuhaon ang ginhawa nga ginhatag niya sa tawo…
All life would cease - and humanity would turn again to dust!
Magakalamatay ang tanan nga tawo - kag magabalik sa duta!
Elihu continued – God is the ONE in control of EVERYTHING…
Nagpadayon si Elihu - ang Ginoo LANG ang nagakontrol sang TANAN…
No one GAVE the world to God – God was the one who created EVERYTHING – **Genesis 1-2**

Ang kalibutan wala NAGHALIN kay bisan sin-o lang – ang Ginoo ang nagtuga sang TANAN – **Genesis 1-2**

Jesus is also the one who holds EVERYTHING together – **Hebrews 1:3**

Si Jesus man ang nagabuot sang TANAN nga butang sa kalibutan – **Hebreo 1:3**

If it were NOT for Jesus - the whole universe would just fall apart!

Kung INDi tungod kay Jesus - malaglag ang bug-os nga kalibutan!

One day - after the SECOND coming of Jesus Christ / Millennial reign – it will!

Maga-abot ang adlaw - pagkatapos sang IKADUHA nga pag-abot ni Jesucristo / isa ka libo ka tuig nga paggahom ni Cristo - matabo ini!

II Pedro 3:12-13 - "Sa sina nga adlaw, sunugon ang langit kag madula ini, kag magakalatunaw sa kainit ang tanan nga ara sa duta. Pero nagahulat kita sa ginpromisa sang Dios sa aton nga bag-o nga langit kag bag-o nga duta, nga sa diin magatiner ang pagkamatarong." [NLT]

God is JUST… vs. 16-19

Ang Ginoo MATARONG… vs. 16-19

Now listen [imperative] to me if you are wise. Pay attention [imperative] to what I say…

Pamatii ako [imperative] kon may pag-intiendi ka. Pamatii ang akon [imperative] ihambal…

Could God govern if He hated justice - are you going to condemn the almighty judge…

Makadumala bala ang Dios kon indi niya gusto ang hustisya - Ti, ngaa ginapakalain mo ang matarong kag gamhanan nga Dios…

For he says to kings you are wicked - and to nobles you are unjust…

Indi bala nga kon malaot kag wala sing pulos ang mga hari - kag mga opisyal ginasabdong niya sila…

He does not care how great a person may be - and he pays no more attention…

Wala siya sing may ginapasulabi sa mga pangulo - kag wala niya ginapaboran ang mga manggaranon sa mga imol, kay sila tanan pareho niya nga ginhimo…

To the rich than to the poor. He made them all!

Bisan ang gamhanan nga mga tawo mapatay gulpi sa kagab-ihon. Nga wala sing may nagtandog sa ila!

Elihu continued – God was not impressed by the position of wealth of Job…

Si Elihu nagpadayon - wala nalipay ang Ginoo sa posisyon sang manggad ni Job…

God is not afraid to even call KINGS and PRINCES wicked!

Ang Ginoo wala nahadlok bisan tawagon niya nga malaot ang mga HARI kag PRINSIPE!

God is not impressed by TITLES – the Lord looks at the heart – **I Samuel 16:7**

Ang Ginoo wala nagatan-aw sa TITULO - nagatan-aw Siya sa tagipusuon – **I Samuel 16:7**

No matter how good a person looks - if the heart is not right it is not good…

Bisan ano ka maayo ang hitsura sang isa ka tawo - kung ang iya tagipusuon malaot indi ina maayo…

In contrast - if our heart is right - no matter how the outside looks - we are OK!

Sa kabaliktaran - kung ang aton tagipusuon maayo - bisan ano ang aton hitsura sa pangguwa - maayo gid ini!

Romans 2:11 – "For there is no PARTIALITY with God."

Roma 2:11 – "Kay ang Dios wala sing PINILIAN sa iya paghukom."

God SEES all… vs. 20-22

MAKITA sang Ginoo ang tanan… vs. 20-22

In the middle of the night they pass away - the mighty are removed without human hand…

Bisan ang gamhanan nga mga tawo mapatay gulpi sa kagab-ihon - nga wala sing may nagtandog sa ila…

For God watches how people live - He sees EVERYTHING [imperfect] they do…

Ginabantayan gid sang Dios - ang TANAN nga ginahimo [imperfect] sang tawo…
NO [אֵין] darkness is thick enough to hide the wicked from His eyes!
WALA [אֵין] gid sing madulom nga lugar nga sa diin makapanago ang mga malaot!
Elihu continued – God could see what NO ONE else could see…
Si Elihu nagpadayon - ang Ginoo makakita sang mga butang nga indi makita ni BISAN SIN-O…
God knew what was in the HEART of Job – he could see his SIN!
Ang Ginoo nakabalo kung ano ang unod sang TAGIPUSUON ni Job - makita Niya ang iya SALA!
We may think that we got away with some sin in our life – that no one knows…
Ngahunahuna kita nga nakapalagyo kita sa mga sala sa aton kabuhi - nga wala sang may nakahibalu…
We may even convince ourselves that because God has done nothing – its OK…
Basi nagapanumdum kita nga tungod wala may ginahimo ang Ginoo - PWEDE lang makasala…
But God knows everything we do – every thought we have…
Pero ang Ginoo nakahibalo sang tanan naton nga ginahimo - tanan naton nga ginahunahuna…
We should not take his Grace and longsuffering to mean He is OK with sin…
Ang Grasya kag pagkamainantuson sang Ginoo wala nagakahulugan nga PWEDE lang makasala…
He just gives us time so that we can CHOOSE to REPENT – turn back to Him!
Ginahatagan Niya kita sang tion nga PILI-ON naton ang MAGHINULSOL - kag magbalik sa Iya…
Hebrews 4:13 – "There is no creature hidden from His sight, but all things are naked and open to the eyes of Him to whom we must give account."
Hebreo 4:13 – "Wala gid sing may makapanago sa Dios; makita niya ang tanan kag hayag gid sa iya panulok, kag sa iya kita magapanabat."

God will JUDGE… vs. 23-28
Ang Ginoo MAGAHUKOM… vs. 23-28

We do not set the time when we will come before God in judgment…
Indi na kinahanglan nga tawgon pa sang Dios ang tawo nga magkadto sa iya atubangan agod usisaon kag hukman…
He brings the mighty to ruin without asking anyone - and He sets up others in their place…
Indi na kinahanglan nga mag-imbistigar pa siya kon pahalinon na niya ang gamhanan nga mga tawo sa ila posisyon - kag buslan sang iban…
He knows what they do - and in the night He overturns and destroys them…
Tungod nga nahibaluan niya ang ila ginahimo - ginakuhaan niya sila sang gahom kag ginalaglag bisan sa kagab-ihon…
He strikes them down because they are wicked - doing it openly for all to see…
Ginasilutan niya sila sa atubangan sang mga tawo - tungod sang ila kalautan…
For they turned away from following him. They have no respect for any of his ways…
Ginahimo niya ini tungod kay nag-untat sila sa pagsunod sa iya. Kag wala nila ginasapak ang iya mga pamaagi…
They cause the poor to cry out catching His attention. He hears the cries of the needy!
Ginapigos nila ang mga imol. Kag nabatian sang Dios ang ila sini pagpangayo sang bulig!
Elihu continued – we do NOT get to CHOSE when God will JUDGE us…
Si Elihu nagpadayon - INDI kita MAKAPILI kung san-o kita HUKMAN sang Ginoo…
Because God KNEW Job was WICKED – and in HIS time He struck Job down…

Tungod NAKAHIBALU ang Ginoo nga si Job MALAOT - kag sa IYA nga kabubut-on hukman Niya si Job…
Because Job had TURNED away from God – had no RESPECT for His ways…
Tungod NAGTALIKOD siya sa Ginoo - wala niya GINASAPAK ang Iya mga pamaagi…
Job took advantage of the POOR – Zophar also made this accusation – **Job 20:19**
Ginhimuslan ni Job ang mga IMOL - gin-akusar man ini ni Zofar sa iya – **Job 20:19**
The SAME base argument all THREE friends of Job had brought against him…
PAREHO nga mga akusasyon nga ginhambal sang iya TATLO ka abyan batok sa iya…
With the SAME flaw – it was NOT the truth – Job was RIGHTEOUS **– Job 1:8**
Nga may PAREHO nga sala - INDI ini matuod - Si Job MATARONG **– Job 1:8**

God is WAITING… vs. 29-32
Ang Ginoo NAGAHULAT… vs. 29-32

But if He chooses to remain quiet - who can criticize Him…
Pero bisan maghipos kag magpanago ang Dios - wala sing may makasiling nga indi husto ang ginahimo niya…
When He hides his face - no one can find Him - whether an individual or a nation…
Pero ang matuod - nagabantay ang Dios - sa mga tawo kag sa mga nasyon…
He prevents the godless from ruling so they cannot be a snare to the people!
Agod matapna niya ang pagdumala sang indi diosnon nga mga tawo nga makahalit sa katawhan!
Why do people not say to God - I have sinned - but I will sin no more…
Job, ngaa indi ka magpalapit sa Dios kag magsiling - nakasala ako - pero indi na ako magpakasala pa…
Or I do not know what evil I have done - tell me. If I have done wrong - I will stop at once!
Ukon ipahayag sa akon ang akon sala. Kon nakasala ako - indi ko na ini paghimuon liwat!
Elihu continued – it was NOT that God was HIDING – God was WAITING for Job to REPENT…
Nagpadayon si Elihu - ang Ginoo WALA NAGAPANAGO - NAGAHULAT Siya nga MAGHINULSOL si Job…
Even if Job did NOT know what he had done WRONG – why not ASK…
Bisan nga WALA nakahibalo si Job sang iya nga nahimo nga SALA - wala siya NAMANGKOT…
Certainly the Lord would tell him – so then he could REPENT!
Sigurado gid nga sugiran siya sang Dios - agod MAGHINULSOL siya!

3rd – The IGNORANCE of Elihu… vs. 33-37
3rd – Ang PAGKAIGNORANTE ni Elihu… vs. 33-37

Must God tailor his justice to your demands - but you have rejected Him…
Paano sabton sang Dios ang imo ginapangabay - kon indi ka maghinulsol…
The choice is yours [Job] - not mine - Go ahead share your wisdom with us…
Ara sa imo ang desisyon [Job] - indi sa akon - Gani sugiri ako kon ano ang masiling mo…
After all bright people will tell me - and wise people will hear me say…
Ang mga tawo nga maalamon kag may pag-intiendi - nga nagapamati sa akon…
Job speaks out of ignorance - his words lack insight…
Makasiling man nga ang imo ginahambal, Job - wala sing kaalam kag wala sing pulos…
Job - you deserve the maximum penalty for the wicked way you have talked…
Dapat tilawan ka gid man sing tudo tungod nga nagahambal ka pareho sa malaot nga tawo…
For you have added rebellion to your sin - you show no respect…
Gindugangan mo pa ang imo sala - paagi sa pagrebelde sa Dios…
And you speak many angry words against God!
Ginatamay kag ginainsulto mo ang Dios sa amon atubangan!

What is worth NOTING – when God finally comes in to SPEAK – **Job 38-42**

TANDAAN naton ini – sang NAGHAMBAL sa ulihi ang Ginoo – **Job 38-42**
God concluded by saying He is NOT happy with the THREE friends of Job – **Job 42:7**
Gintapos ini sang Ginoo paagi sa paghambal nga WALA Siya nalipay sa TATLO ka abyan ni Job – **Job 42:7**
But Elihu is NOT even mentioned – for all his BOASTING – he does not even register with God!
Pero si Elihu WALA nasambit – sa tanan niya nga PAGPABUGAL – bisan sa Ginoo wala siya na rehistro!
We need to be VERY careful when people claim to SPEAK for God…
Kinahanglan naton maghalong sa mga tawo nga naga-angkon sa PAGHAMBAL para sa Ginoo…
We need to TEST what they say – are they pointing us to Jesus – **I John 4:1**
USISAON naton ang ila ginahambal - kung ang ginatudlo nila halin kay Jesus – **I Juan 4:1**
If they are MISREPRESENTING the Lord – they will be JUDGED - **James 3:1**
Kung wala nila gina PRESENTAR sang maayo ang Ginoo - PAGAHUKMAN sila - **Santiago 3:1**
And if they are trying to IMPOSE their ideas – make people CHOSE their way…
Kag kung NAGATUDLO sila sang ila mga ideya - nga ang tawo MAKAPILI sang ila nga gusto…
Then we are not just MISREPRESENTING – they are being DIVISIVE…
Wala lang nila GINAPAKAMALAOT ang Ginoo - kundi sila ang halinan sang pagbinahin-bahin…
Roma 16:17 – "Mag-andam kamo sa mga tawo nga ginahalinan sang pagbinahin-bahin kag nagatublag sang pagtuo sang mga tumuluo."